

هزینه استقراض دولت‌ها به اوج رسید

جهان در تله بدهی و تورم

بازده اوراق دولتی در اقتصادهای بزرگ جهان همزمان با جهش قیمت نفت، تشدید نگرانی‌های تورمی و افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیکی به بالاترین سطوح چند سال اخیر رسید؛ شرایطی که می‌تواند هزینه تأمین مالی دولت‌ها و شرکت‌ها را برای مدت طولانی بالا نگه دارد.

پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت: بازار بدهی جهانی روز سه‌شنبه تحت تأثیر افزایش قیمت انرژی و کاهش امیدها به برقراری صلح میان آمریکا و ایران قرار گرفت. پایان آتش‌بس و نبود توافق برای بازگشایی تنگه هرمز، نگرانی سرمایه‌گذاران درباره تداوم شوک انرژی و بازگشت فشارهای تورمی را افزایش داده است. قیمت نفت برنت در معاملات روز سه‌شنبه از ۹۱ دلار در هر بشکه عبور کرد. رشد قیمت نفت این نگرانی را تقویت کرده است که افزایش هزینه انرژی بار دیگر تورم را بالا ببرد و بانک‌های مرکزی را به سمت حفظ نرخ‌های بهره بالا یا حتی افزایش دوباره آنها سوق دهد.

بازده اوراق آمریکا در اوج چندساله

در آمریکا، بازده اوراق خزانه ۳۰ ساله به ۵.۳۲۴ درصد رسید؛ سطحی که از ژوئن ۲۰۰۷ تاکنون سابقه نداشته است. بازده اوراق ۱۰ ساله خزانه‌داری آمریکا نیز با افزایش به ۴.۷۳۶ درصد، نشان داد سرمایه‌گذاران برای پذیرش ریسک نگهداری بدهی بلندمدت دولت آمریکا، بازده بیشتری مطالبه می‌کنند. افزایش هزینه استقراض به آمریکا محدود نمانده است. بازده اوراق دولتی ۱۰ ساله انگلیس به ۵.۰۷۶ درصد رسید و هزینه استقراض دولت‌های آلمان و فرانسه نیز به بالاترین سطوح بیش از یک دهه اخیر افزایش یافت. در ژاپن نیز بازده اوراق ۱۰ ساله به حدود ۲.۹۴۵ درصد رسید؛ سطحی که بالاترین رقم طی سه دهه گذشته محسوب می‌شود.

فقط نفت مقصر نیست

به نوشته گاردین، افزایش بازده اوراق دولتی تنها ناشی از نگرانی درباره تورم و مسیر نرخ بهره بانک‌های مرکزی نیست. افزایش سطح بدهی دولت‌ها، رشد هزینه‌های دفاعی و نیاز دولت‌ها به انتشار حجم بیشتری از اوراق نیز فشار قابل توجهی بر بازار بدهی وارد کرده است. در چنین شرایطی، دولت‌ها برای تأمین کسری بودجه و هزینه‌های فزاینده خود ناچار به انتشار اوراق بیشتری هستند. افزایش عرضه بدهی در حالی رخ می‌دهد که سرمایه‌گذاران نیز به دلیل ریسک‌های اقتصادی و تورمی، برای خرید اوراق بلندمدت بازده بالاتری طلب می‌کنند. این وضعیت می‌تواند به افزایش بیشتر هزینه خدمات بدهی دولت‌ها منجر شود؛ به‌ویژه در اقتصادهایی که حجم بدهی عمومی آنها در سال‌های اخیر به سطوح بالایی رسیده است.

رقابت دولت‌ها و شرکت‌ها برای جذب سرمایه

فشار بر بازار بدهی از سوی بخش خصوصی نیز افزایش یافته است. شرکت‌های فعال در حوزه هوش مصنوعی برای توسعه زیرساخت‌های خود به سرمایه‌گذاری‌های سنگین نیاز دارند و افزایش انتشار اوراق از سوی این شرکت‌ها، رقابت برای جذب منابع مالی را تشدید کرده است. در نتیجه، بازار اوراق با دو موج همزمان مواجه است: دولت‌ها برای تأمین هزینه‌های خود بدهی بیشتری منتشر می‌کنند و شرکت‌ها نیز برای تأمین مالی پروژه‌های بزرگ، به بازار بدهی روی می‌آورند. این رقابت می‌تواند فشار صعودی بیشتری بر بازده اوراق وارد کند و در نهایت هزینه تأمین مالی را برای کل اقتصاد افزایش دهد.

بازار بدهی در محاصره چند ریسک

بازارهای مالی جهان اکنون با ترکیبی از ریسک‌های تورمی، افزایش قیمت انرژی، تنش‌های ژئوپلیتیکی، بدهی بالای دولت‌ها و افزایش هزینه‌های دفاعی مواجه‌اند. تداوم این شرایط می‌تواند هزینه استقراض دولت‌ها و شرکت‌ها را برای مدت طولانی در سطوح بالا نگه دارد. از سوی دیگر، افزایش قیمت نفت و احتمال تشدید تورم، کار بانک‌های مرکزی را نیز دشوارتر می‌کند؛ چراکه همزمان باید میان مهار تورم و جلوگیری از فشار بیشتر بر رشد اقتصادی تعادل برقرار کنند. در چنین فضایی، جهش بازده اوراق دولتی تنها یک نشانه از افزایش هزینه استقراض نیست؛ بلکه می‌تواند هشدار برای اقتصاد جهانی باشد که دوره پول ارزان و تأمین مالی کم‌هزینه، دست‌کم در کوتاه‌مدت، بیش از گذشته با تهدید روبه‌رو شده است.